

**İDARE MERKEZİ**  
**ANKARA, İstanbul Caddesi**  
**Maarif Eminliği yanında**  
**İSTANBUL BÜROSU**  
*İstanbul, Ankara Caddesi*  
No — 87

# HAYAT

**Fiati her yerde 15 kuruş**  
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası  
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)  
**Abona ve ilan için İstanbul**  
bürosuna muracaat edilir  
**Yazı işlerinin mercii Ankara**  
merkezidir

**Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!**

— NIETZSCHE —

**Cilt: V**

**Ankara, 2 Mayıs, 1929**

**Sayı: 127**

## Çocuk Haftası

23 nisan salı günü başlayan çocuk haftası bugünlerde nihayet buldu. Yavrularımız gene, kafaları neşe ve şetaret içinde geçen bu yedi günün tatlı hatıralarile dolu, derslerine ve annelerinin kucaklarına döndüler. Ve teşyi ettiğimiz bu bir haftalık çocuklar bayramını gelecek sene bu günlerde tekrar ederken bugünün çocukları hayatlarına bir senenin tecrübelerini ve bilgilerini katmış, bir senelik tahassürün verdiği heyecan ve hararetle daha olgunlaşmış olarak karşımıza çıkacaklardır.

Bana dünyada en fena ve en iyi şey nedir diye sorsalar tereddüt etmeden derhal cevap verirdim: İtiyat. Bir haftadır küçüklerimizin etrafımızda hoplayıp zıplamalarına mes'ut ve pürneşe görmelerine alışmıştık. Ve geçen gün bir ocağı idare eden bir çocuktan, muhteren bir Türk evlâdından bir davetiye aldığım zaman kendimi istikbalin büyük bir mahkemesi karşısına çağırılan bir maznun kadar şaşırılmış ve hürmetkâr buldum. Bu gün ise ellerinde kitap ve çantalarla mekteplerine giden ciddî tavurlu çocuklar kafilesile karşılaştığım zaman onların bayramlarını kısaltan ve neşelerini bozan bir cemiyetin ferdi gibi bir köşeye sinmek istedim. Bir haftadır çocuk sevinç ve gürültüsünün doldurduğu kasabalarımız ve şehirlerimiz şimdi şen sakinlerinin küsüp gittiği metruk bir şehir manzarası gör-

teriyor. Ne yazık ki her bayram gibi çocukların bayramı da çok, çok kısa oldu.. Çocuğu ve çocukluğu sevmeyen kimse tasavvur edemiyorum. Çok ıstırap çeken Türk milletinin, çocuklarına karşı duyduğu muhabbet ise bütün istikbale ait ümit ve tasavvurlarının inzımamile payansız bir aşk halinde tezahür ediyor. Bir garp mütefekkeri bu hissimizi şöyle tahlil etmişti: Bir çocuğa yaklaştığım zaman iki hisle karşılaşırım. Hali için şefkat duygusu, istikbali için de hürmet duyguları..

Bu günün küçükleri olan yarınki türk nesli hakkında bizim duygularımız ise hâl ve istikbali de aşan ebedî bir hürmet ve muhabbettir. Onların kalplerimizde yarattığı büyük sevgi ve saygının yardımıyledir ki asırların yükünü omuzlarımızda gülererek taşıyoruz, onların yarınını aydınlatmak için bu günün gündüzlerini gece yapıyoruz.

Vatanın ücra bir köşesinde çalışan genç muallimler, tarlasında çifti çubuğuyle meşgul köylüler, büyük inkilâp için her sahada kendini feda eden gençlerin hepsi ona temiz ve lekesiz bir atla feyizdar bir vatan, parlak bir istikbal bırakmak için bir insanın yapabileceği işlerin hepsini yaptılar. Türk milletinin feda ettiği bir çok şeyleri yarınki neslin faizleriyle iade edeceği hakkındaki ümitlerimizden bir an olsun şüphe etseydik ümitsizliğin en müthiş uçurumlarına düşüp kaldık. Nasıl

sağlam binalar sağlam topraklar üstünde kurulursa vatan ve millet denilen büyük mefkûrelerimizin de tahakkuk sahaları çocuk kalbi türk çocuğunun vicdanıdır. Onun içindir ki çocuklarımızın yetiştirilmesi için sarfedilen her şeyimiz sarfiyatımızın ve fedakârlıklarımızın en yerinde olanıdır.

Bu bir hafta zarfında matburatımız, Türk Ocakları, Himayei Etfal cemiyetleri, belediyeler ve muhtelif teşkilâtımız çocuğa ait türlü faaliyetlerle yakından alâkadar oldular. Bütün bu faaliyetlerin gayesi çocukluk denilen, uzviyeti ve ruhiyeti itibarile bizden büsbütün ayrı bir âlem teşkil eden yeni bir dünyaya, memleketin dikkatini çevirmek, onu tetkike muhtaç bir madde gibi müşahede ve tahlillerimize arzettir.

Ortazaman çocukluğu beşeriyet için baş belâsı olan tufeylî bir zaman, çocuğu da ezilmeğe ve kahredilmeğe lâyık bir şeytan telâkki ederdi, zamanımız ise çocukluğu hürmete, tepcile lâyık mukaddes bir mahlûk olarak tanır. Bız buna ilâve idiyoruz: çocukluğa ait bütün faaliyet ve teşkilâtın mihveri de çocuk olmalıdır.

Bize çocuk haftasını hazırlayan yavrularımız için duyduğumuz sevgilerin tezahürüne meydan veren Himayei Etfal Cemiyeti ile kıymetli reislerine teşekkür ederken gelecek sene bu haftanın daha esaslı, daha ilmî ve deha etraflı bir şekilde tes'it edilmesi temennisini tekrar ediyoruz.

H. M.

# Türk Felsefe Cemiyetinde

(Türk Felsefe cemiyeti) nin son nisan içtimasında, Mehmet Servet Bey, « Felsefe tarihini tetkik usulleri hakkında bazı mütalâalar ve neticeler » serlavhasıyla bir tebliğ yaptı. Tebliğin esas metni, icap eden ilâvelerle birlikte, (Felsefe ve içtimaiyat mecmuası)nın yakındaneşrolunacak sayısında çıkacaktır. Biz burada bu tebliğin ancak mühim ve esash noktalarını kaydedeceğiz.

Mehmet Servet Bey, aynı mevzu hakkında, cemiyetin bir evvelki içtimasında bazı izahat vermişti. Bu izahat, Servet Beyin mecmuamızda (Fikir hayatımız) ismi altında neşretmekte olduğu makaleler hakkında âzadan bazısı tarafından izhar edilen arzu üzerine verilmişti. Son içtimada bu makalelerin istinat ettiği felsefî esasların teşrih ve münakaşa edildiğini görüyoruz.

Tebliğ sahibi, ilk evvel felsefe tarihi hakkındaki muhtelif fikirlerle, hatta aynı tarifler içinde rastgelmek daima mümkündür. Bu gösterir ki bir felsefeyi ancak bir sistem halinde anlamak kabildir.

Acaba bu sistemler, sadece ve yalnız filozofun yarattığı bir şey midir? yoksa bunlar aynı zamanda içtimai mukabilleri olan fikir çerçiveleri midir?

Servet Bey bu iki ihtimalden ancak ikincisinin varit olabile-

ceğini söyledi. Münferit fikirler, filozof için serbest intihap mevzularıdır; buna mukabil, sistem, filozof için belki de ihtirazi mümkün olmıyan ve kendisine göre (a priori) addedilmesi icap eden bir içtimai kadrodur.

Filozof için gayri meşur olan bu sistem, kuvvetli bir düşünüş istikameti halinde, cemiyet içinde hazırlanmış cereyanlardır. Bu cihetten filozofların bahsettikleri (prenotion, idole, entité) lere benzer. Yalnız bir farkla: bu sistemlerin içtimai mukabilleri, kabli hükümler gibi, birbirinden ayrı, münferit fikirler değil; belki bir (schema) halinde, ahenkli bir bütün olarak mevcutturlar; onun için bunlara (presystème = kabli sistem) ismini vermek muvafıktır. Bu kabli sistemler, içtimai ( antagonisme ) lerin içinden çıkar; bunlar arasında felsefe sistemlerini içtimai amillere raptederek izah edenlerin fikirlerine iltihak ettiğini söyleyerek, bunları iki zümreye ayırmak kabil olduğunu ilâve etti: spritüalist ve materiyalist tarih telâkkileri. Her iki telâkkiye göre felsefe sistemleri ve binnetice felsefe tarihleri başka tarzda anlaşılır ve tedvin edilir. Yalnız bu iki zıt telâkkiden hiç birisi, bizi tatmin edemez.

Bu iki telâkkinin hatalarından kurtulmamak için bunların hari-

cinde bir izah tarzı bulmak mecburiyetindeyiz. Servet Bey, bunun için, evvelâ felsefenin bünyesini hakkile tahlil etmek lâzım geldiğini söyledi: bir filozofun tefekkürü içinde iki unsurun birbirinden ayrılması icap eder; bir felsefe, bazı fikirlerle o fikirleri muayyen bir nizam içine koyan sistemden ibarettir. Fakat bu iki unsurdan ancak sistemdir ki bir felsefeyi ötekinden ayırmak imkânını bize verebilir; felsefede bunların inikâsı, (Kant)ın « antinomie » dediği fikirlere benzeyen tezatlar şeklinde olur. Bu nevi tezatların, felsefe tarihinde en esash iki nümunesi vardır:

1. — Particulier - général; yahut, individuel - collectif.

2. — Spirituel - matériel.

Bütün felsefî tezatlar bu iki (antinomie)ye irca edilebilir.

Hatip, buraya kadar verdiği izahattan sonra, felsefe tarihini bu iki zıt fikrin, muhtelif maskeler altında, inkişafı tarzında telâkki etmenin, bir çok felsefî mes'elelerin halinde bize yardım edeceğini söylemiştir.

Bunu müteakip Orhan, İzzet, Hatemi Beyler söz alarak muhtelif noktalara itiraz etmişler ve vaktin gecikmesi üzerine gelecek içtimada munakaşaya devam kararı verilmiştir.

\* \* \*